

Kuueteistkümmes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

Praha (Tšehhi), 26.–30. juuli 2018

Individuaalvõistluse ülesannete lahendused

Ülesanne nr 1.

0 või enam korda

$$\text{sõna} = \left\{ \begin{array}{c} \circ \circ \\ \circ \bullet \\ \bullet \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{c} \downarrow \\ \circ \circ \\ \circ \bullet \\ \bullet \end{array} \right\} [o], \quad \begin{array}{l} \circ = (C)V \\ \bullet = \begin{cases} (C)V: \\ (C)VC' \\ (C)V:C' \end{cases} \end{array} \quad \begin{array}{l} C, C' \text{ on kaashäälikud} \\ V \text{ on täishäälik} \end{array}$$

[ifá]	koer	[ifó.ci]	kutsikas
[ná:..naki]	asjad	[sâ:.....sák.wa]	hani
[ák..topá]	sild	[hok....taki]	naised
[wana.yitá]	siduma	[awa....nayí.ta]	kinni siduma
[isis..kitó.ci]	väike klaas	[a:tami.homá]	kapott
[honan.tá:ki]	mehed	[ili . toh . taí.ta]	jalgu ristamisi panema

Ülesanne nr 2. Lausete struktuur on järgnev:

$$\left. \begin{array}{c} S \\ \hline S \left\{ \begin{array}{l} -b\theta \quad (S = \text{ains. 1. isik, ains. 2. isik}) \\ k\theta m\theta \quad (S = \text{ains. 3. isik, mitmus}) \end{array} \right. \quad \begin{array}{c} - \\ O \end{array} \right\} V X \text{ ne,}$$

S: alus, O: sihitis, V: öeldis,

1. isik > 2. isik > 3. isik	minevik	olevik
S → (O)	t—?	k-
O ← S	t ^h -	r-

$$+ \left\{ \begin{array}{l} \text{ains. 1. isik} \in \{S, O\} : -\mathfrak{r} \\ \text{mitm. 1. isik} \in \{S, O\} : -\mathfrak{i} \\ \text{1. isik} \notin \{S, O\} : \\ \quad \left\{ \begin{array}{l} \text{ains. 2. isik} \in \{S, O\} : -\mathfrak{u} \\ \text{mitm. 2. isik} \in \{S, O\} : -\mathfrak{an} \end{array} \right. \end{array} \right.$$

- (a)
1. nɣ ʒip ku ne — *Kas sa magad?*
 2. ati kəmə nirum lapkʰi tʰi ne — *Kas ta nägi meid?*
 3. tarum kəmə nuʔrum cʰam ran ne — *Kas nad tunnevad teid?*
 4. nirum kəmə tarum lan ki ne — *Kas me lööme neid?*
 5. nirum kəmə nɣ cʰam tiʔ ne — *Kas me tundsite sind?*
 6. nirum ka tiʔ ne — *Kas me läksime?*
- (b)
7. *Kas ma löin sind?* — ɲabə nɣ lan tɣʔ ne
 8. *Kas nad nägid mind?* — tarum kəmə ɲa lapkʰi tʰɣ ne
 9. *Kas ta tunneb sind?* — ati kəmə nɣ cʰam ru ne
 10. *Kas te magate?* — nuʔrum ʒip kan ne

Ülesanne nr 3.

- ains. 1. isik:
 - kui sõna sisaldab vähemalt ühte helitut konsonanti, muutub esimene nasaalseks+heliliseks ($\langle p \rightarrow mb, t \rightarrow nd, h \rightarrow nz, x \rightarrow nj, k \rightarrow ng \rangle$)
 - muudel juhtudel on terve sõna nasaliseeritud (-m)
- ains. 2. isik:
 - kui sõna algab i (í, î)-st erineva vokaaliga: y-
 - muudel juhtudel esimene i (í, î)-st erinev vokaal muutub järgnevalt:
 - * a → e, á → é, â → eâ;
 - * o → e, ó → é, ô → eô;
 - * û → iû;
 - * e → i, é → í, ê → î (sama toimub vahetult järgnevas silpides).

(a) ains. 1. isik	ains. 2. isik		ains. 1. isik	ains. 2. isik	
<i>mbího</i>	1 píhe	<i>minema</i>	<i>noínjoa</i>	8 neíxoá	<i>seda nägema</i>
2 mbêyo	pîyo	<i>loom</i>	<i>vanénjo</i>	9 venéxo	<i>ostma</i>
<i>yênom</i>	3 yîno	<i>naine (abikaasa)</i>	<i>mómindi</i>	10 mémiti	<i>väsinud olema</i>
4 ênom	yêno	<i>ema</i>	<i>ínzikaxovoku</i>	11 ihikexovoku	<i>kool</i>
<i>ngásaxo</i>	5 késaxo	<i>külma tundma</i>	12 ônju	yôxu	<i>vanaisa</i>
<i>njérere</i>	6 xíriri	<i>külg, pool</i>	13 nêwom	nîwo	<i>vennapoeg/õepoeg</i>
<i>ndôko</i>	7 teôko	<i>kukal</i>	<i>ánzarana</i>	14 yáharana	<i>kõblas</i>

- (b) 1. ains. 2. isik: portugali laensõnades á → eá; omasõnades á → é, â → eâ.
2. lándana, ngápana.

Ülesanne nr 4.

ainsus	mitmus	
-b	-(a)bys	bø-bys 'beetlipähklid', juhuru-bys 'munad'
-h	-(a)ruh	ara-ruh 'suhkrurood'
-g	-(a)gas	bai-gas 'saagopalmi kooretükid'
-t	-(o)gu	nyba-t '4'

$$\left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{anowip} & 6 \\ \text{wiwis} & 2 \times 6 = 12 \\ \text{araman} & 4 \times 6 = 24 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) + \begin{array}{|l|} \hline \begin{array}{ll} \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{ains.}} & 3 \\ 2 + 1_{\text{mitm.}} + 1_{\text{ains.}} & 4 \\ 2 + 1_{\text{mitm.}} + 2 & 5 \end{array} \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|l|} \hline \begin{array}{l} \text{baig(as)} \\ \text{bøb(ys)} \\ \\ \text{(nybat)} \end{array} \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|l|} \hline \begin{array}{ll} \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{ains.}} & 3 \end{array} \\ \hline \end{array} \times \begin{array}{|l|} \hline \begin{array}{l} \text{ara(ru)h} \\ \text{juhurub(ys)} \end{array} \\ \hline \end{array}$$

- (a) (6, 9, 11): 4 = **nybat**, 8 = **biogu nybat**, $k \times 4$ ($3 \leq k$) = k -t/**gu nybat**.
- (b) 12. **biabys atub bøbys** — 3 beetlipähklit
 13. **atub juhurub** — 1 muna
 14. **nybat atuh araruh** — 5 suhkruroogu
 15. **biagas atugas biagas baigas** — 5 saagopalmi kooretükki
 16. **wiwis baigas** — 12 saagopalmi kooretükki
- (c) 17. 4 beetlipähklit — **biabys atubys atub bøbys**
 18. 11 muna — **biogu nybat biabys atub juhurubys**
 19. 20 muna — **biogu atugu biogu juhurubys**
 20. 25 saagopalmi kooretükki — **araman atug baigas**

Ülesanne nr 5.

Yefre me N: ‘Mu nimi on N’

ne ...: ‘ja ...’

Yefre me R N: ‘Mu R nimi on N’

-nom: mitmus

Mehe sugulaste nimetused:

ena ‘ema; tädi (ema õde)’

agya ‘isa; isa vend’

nua ‘vend/õde; isa venna poeg/tütar; ema õe poeg/tütar’

ba ‘poeg/tütar; vennapoeg/vennatütar’

sewaa ‘tädi (isa õde)’

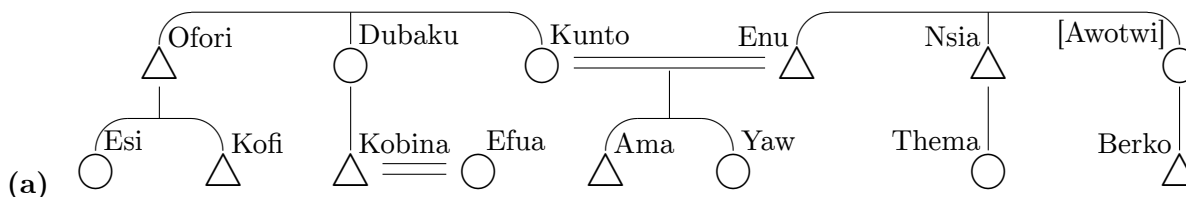
sewaaba ‘isa õe poeg/tütar’

wɔfa ‘ema vend’

wɔfaba ‘ema venna poeg/tütar’

wɔfaase ‘õepoeg/õetütar’

yere ‘naine (abikaasa)’

- (b) 1. Yefre me Yaw. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me agyanom Nsia ne Enu. Yefre me nuanom Thema ne Ama ne Kobina. Yefre me sewaa Awotwi. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me wɔfabanom Esi ne Kofi. Yefre me sewaaba Berko.
2. Yefre me Ofori. Yefre me banom Kofi ne Esi. Yefre me wɔfaasenom Yaw ne Ama ne Kobina. Yefre me nuanom Kunto ne Dubaku.